

**T.C. MİLLÎ EĞİTİM
BAKANLIĞI**

Ortaöğretim Genel Müdürlüğü

COĞRAFYA 9

**YAZILIYA HAZIRLANIYORUM
2.DÖNEM 2.YAZILI**

OGM
MATERYAL

Soru 1 Yerleşmeyi tanımlayarak, ilk yerleşmelerin yer seçiminde etkili olan faktörleri yazınız.

Soru 2 Haritada işaretli yerlerin, yerleşmeye uygunluk durumunu (uygun / uygun değil) belirleyiniz.

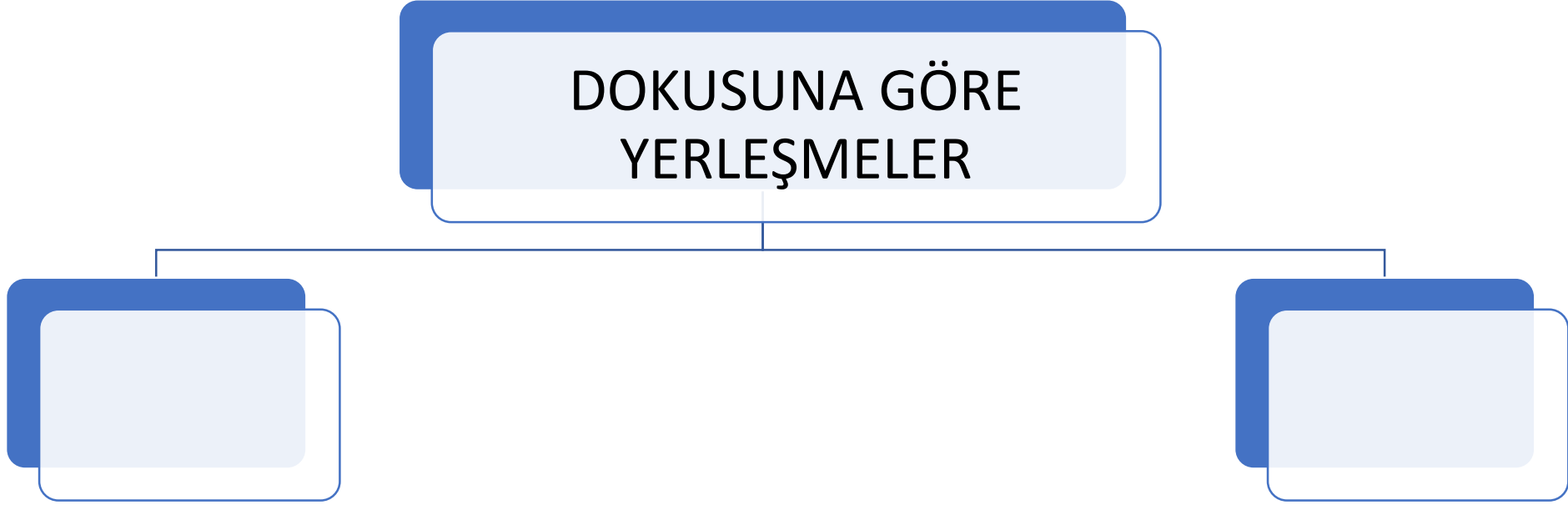

Soru 3 Verilen ifadelerin yerleşmeyi etkileyen hangi faktörle ilgili olduğunu yazınız.

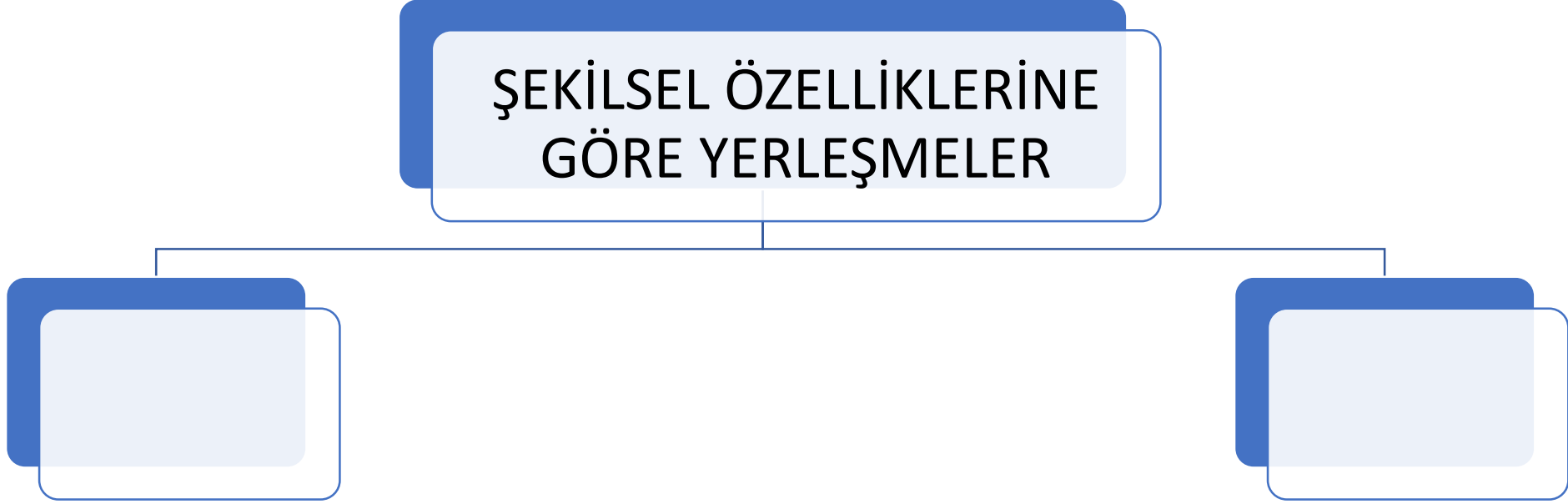
Etkileyen faktör	
	Sıcaklık ve yağışın elverişli olduğu orta kuşak karaları, yerleşmelerin en yoğun olduğu alanlardır. Soğuk olan kutuplara yakın alanlarda; sıcak, nemli ve çok yağışlı Ekvator çevresinde; yağışın yetersiz, sıcaklığın fazla olduğu çöllerde yerleşmeler seyrek.
	Gür orman alanlarının ekonomik faaliyetleri ve ulaşımı olumsuz etkilemesi yerleşmeyi sınırlandırır. Tropikal kuşaktaki gür yağmur ormanları (Amazon ve Kongo havzaları) bölgesinde yerleşmeler seyrek.
	Himalayalar, Alpler, Kayalık Dağları ve And Dağları gibi dünyanın yüksek ve engebeli alanlarında yerleşmeler sınırlıdır. Engebenin az olduğu düzlük alanlar, ekonomik faaliyetlere daha uygun olduğundan buralarda yerleşmeler fazladır.
	Isıtma sistemlerindeki gelişmeler çok soğuk yerlerde, ulaşım sistemlerindeki gelişmeler engebeli alanlarda, sulama sistemlerindeki gelişmeler kurak alanlarda yerleşme alanlarının kurulmasına sınırlı da olsa olanak sağlamıştır.
	Tarım, sanayi, ticaret, turizm, madencilik gibi faaliyetlerin geliştiği alanlarda iş olanakları fazla olduğundan yerleşmeler fazladır.
	Yeryüzündeki yerleşmelerin büyük kısmı Kuzey Yarım Küre’de bulunmaktadır.
	Verimli toprakların bulunduğu alanlarda yerleşmeler fazladır. Tarıma uygun olmayan tuzlu, çorak topraklar ve bataklık alanlar ise yerleşmeyi sınırlandırır.

Soru 4 Yerleşme doku ve tiplerinin farklı olmasının nedenlerini yazınız.

Soru 5 Dokusuna göre yerleşmeleri sınıflandırarak açıklayınız.

Soru 6 Şekilsel özelliklerine göre yerleşmeleri sınıflandırarak açıklayınız.

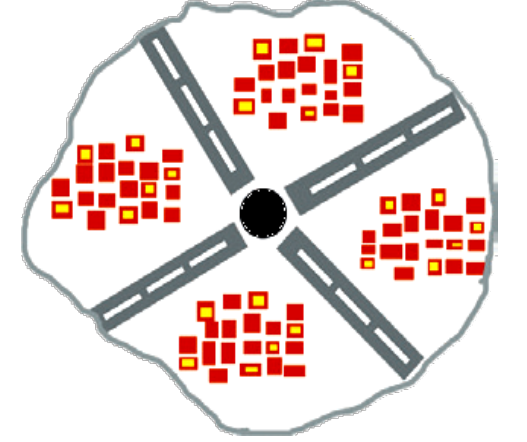
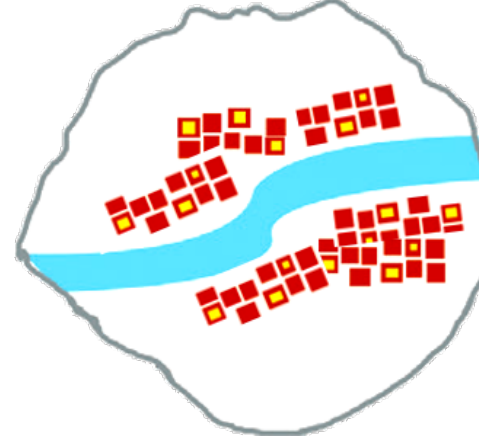
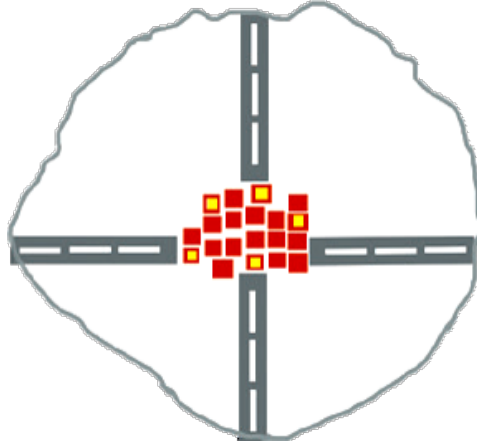
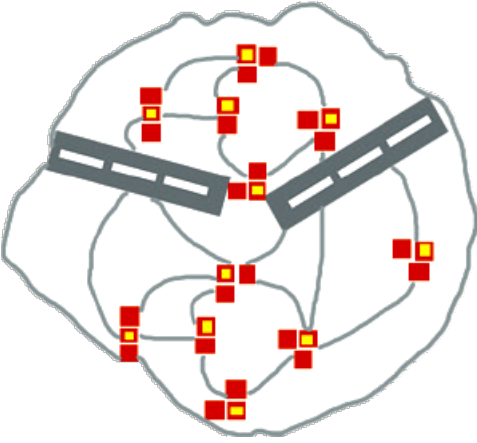

Soru 7 Aşağıda verilen yerleşmelerin doku ve şekilsel özelliklerini belirleyiniz.

(Meskenler)

DOKUSUNA GÖRE YERLEŞMELER

ŞEKİSEL ÖZELLİKLERİNE GÖRE YERLEŞMELER

Soru 8 Aşağıda verilen ifadeler ile mesken tiplerini doğru olarak eşleştiriniz.

Kurak ve yarı kurak iklim alanlarında yaygındır. Saman ve çamurun karıştırılmasıyla yapılan kerpiç, bu evlerin malzemesi olarak kullanılır. Orta Asya, Kuzey Afrika ve Türkiye'nin iç kesimleri bu meskenlerin görüldüğü alanlardandır.

Türkiye'de Akdeniz kıyı kuşağında ve volkanik arazilerin bulunduğu iç kesimlerde bu meskenlere fazla rastlanır.

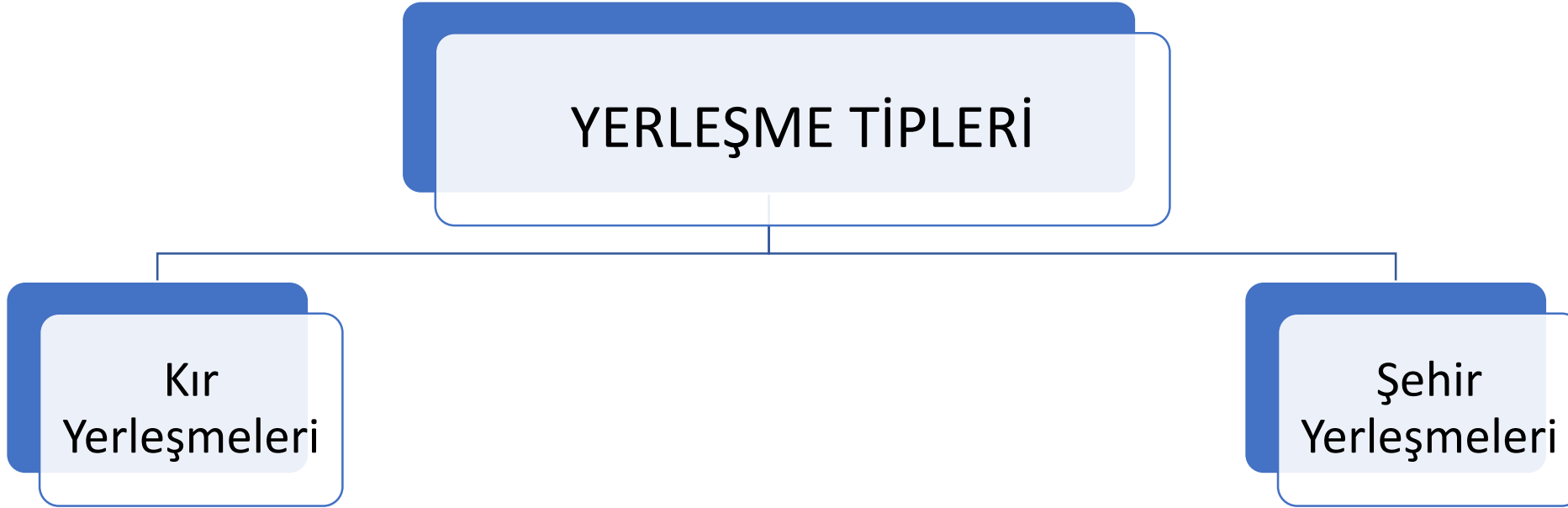
Genellikle ormanlık alanların çevresinde rastlanır. Bu meskenler; Ekvator çevresi, Muson Asyası ve Batı Avrupa'da yaygındır. Türkiye'de orman varlığının fazla olduğu Karadeniz kıyılarındaki kırsal yerleşmelerde yaygındır.

TAŞ

AHŞAP

TOPRAK

Soru 9 Yerleşmeleri tiplerine göre sınıflandırarak açıklayınız.

Soru 10 Kır yerleşmeleri ile ilgili aşağıdaki ifadeleri doğru olarak tamamlayınız.

Nüfus miktarı

Kapladığı alan

Mesken sayısı ve meskenlerin kat sayısı

Meskenlerde taş, toprak ve ağaç gibi yapı malzemesi kullanımı

Yerleşmelerde doğal çevrenin etkisi daha

Tarım ve hayvancılık faaliyetleri

Okul, hastane, banka, vb. kurum ve kuruluş sayısı

Genellikle göç

Soru 11

Verilen ifadelerin sol tarafındaki alana, doğru olanlarına (D) yanlış olanlarına (Y) yazınız.

• Türkiye'nin Karadeniz kıyılarındaki il, ilçe ve köyler genellikle çizgisel yerleşme planına sahiptir.

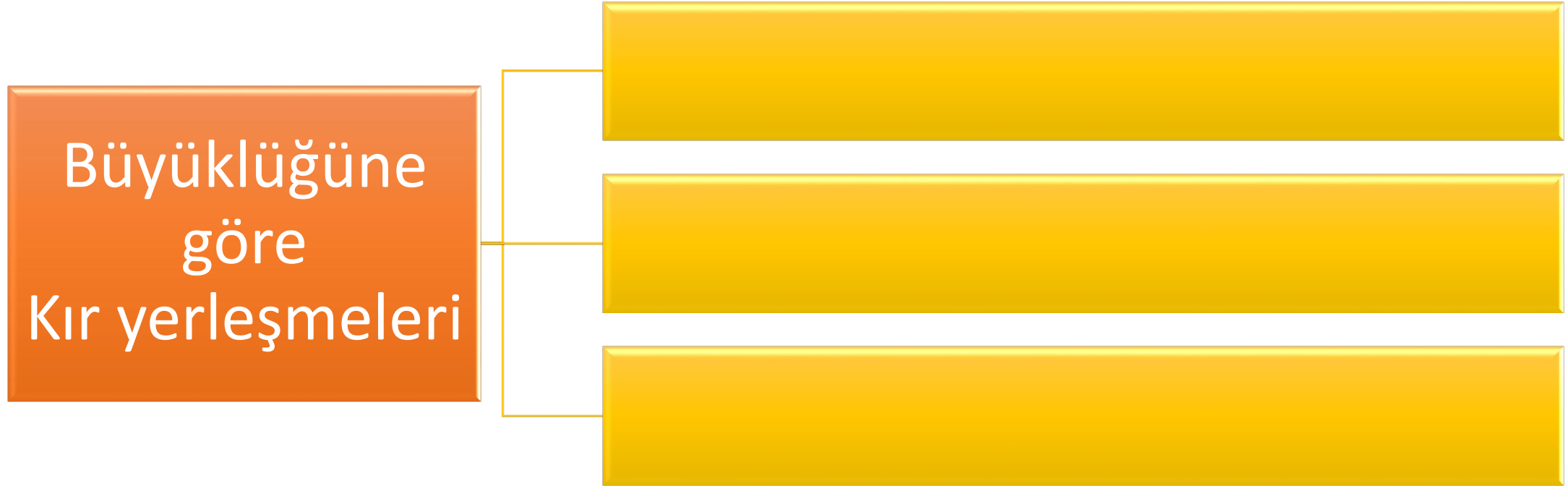
• Türkiye'nin iç kesimlerinde kırsal alanlarda meskenlerin yapı malzemesini genelde ahşap oluşturur.

• Toplu yerleşmeler Türkiye'de İç Anadolu, Güneydoğu ve Doğu Anadolu'nun kırsal kesimlerinde görülür.

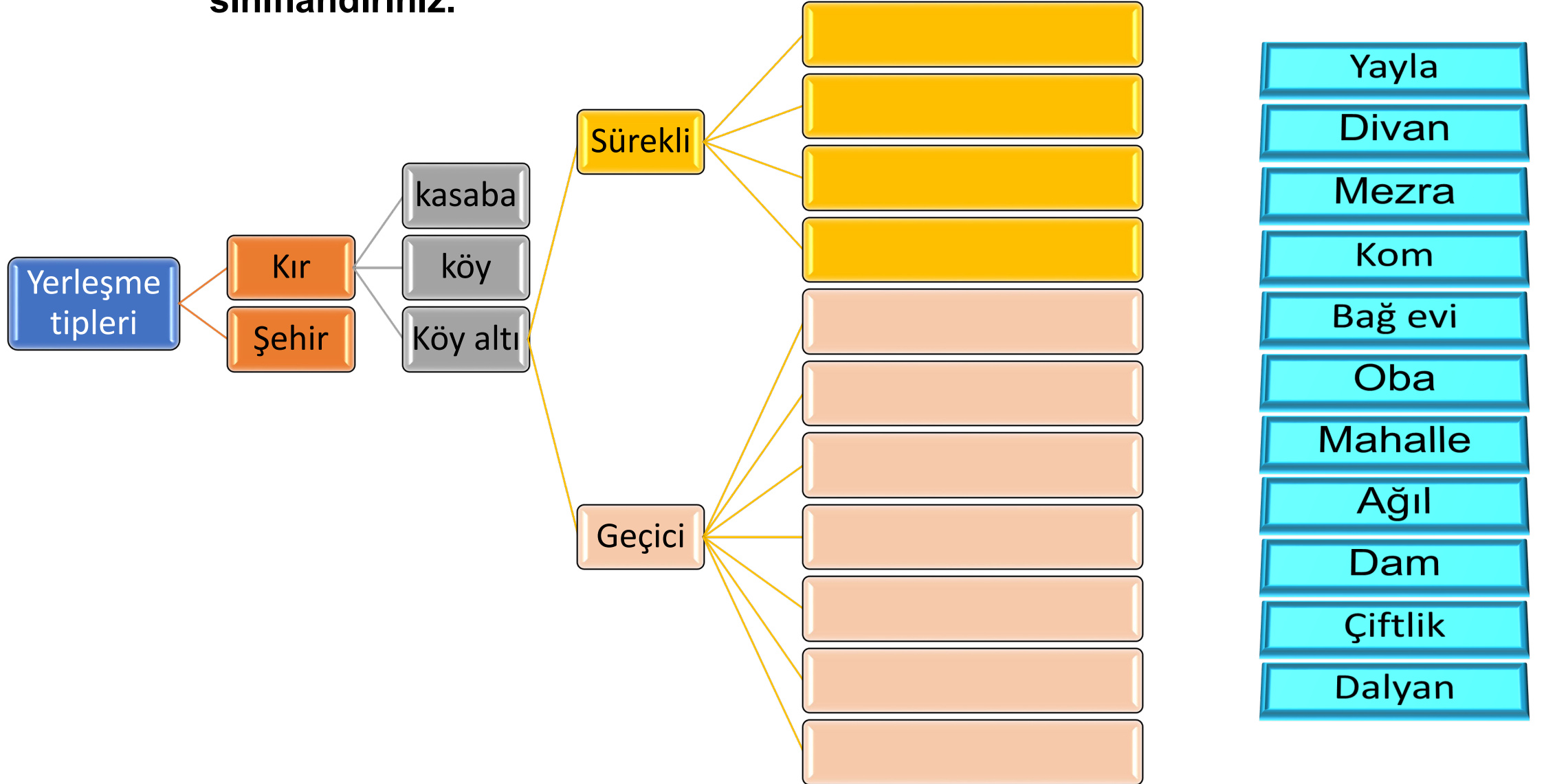
• Dağınık yerleşmeler Türkiye'de daha çok Karadeniz 'de dağlık kırsal kesimlerde görülür.

• Kasabalar, nüfusu genellikle 20.000'den fazla 200.000'den az olan; temel geçim kaynakları sanayi, hizmet ve ticaret olan yerleşmelerdir.

Soru 12 Kır yerleşmelerini büyüklüğüne göre sınıflandırınız.

Soru 13 Aşağıda verilen köy altı yerleşmelerini konaklama durumuna göre sınıflandırınız.

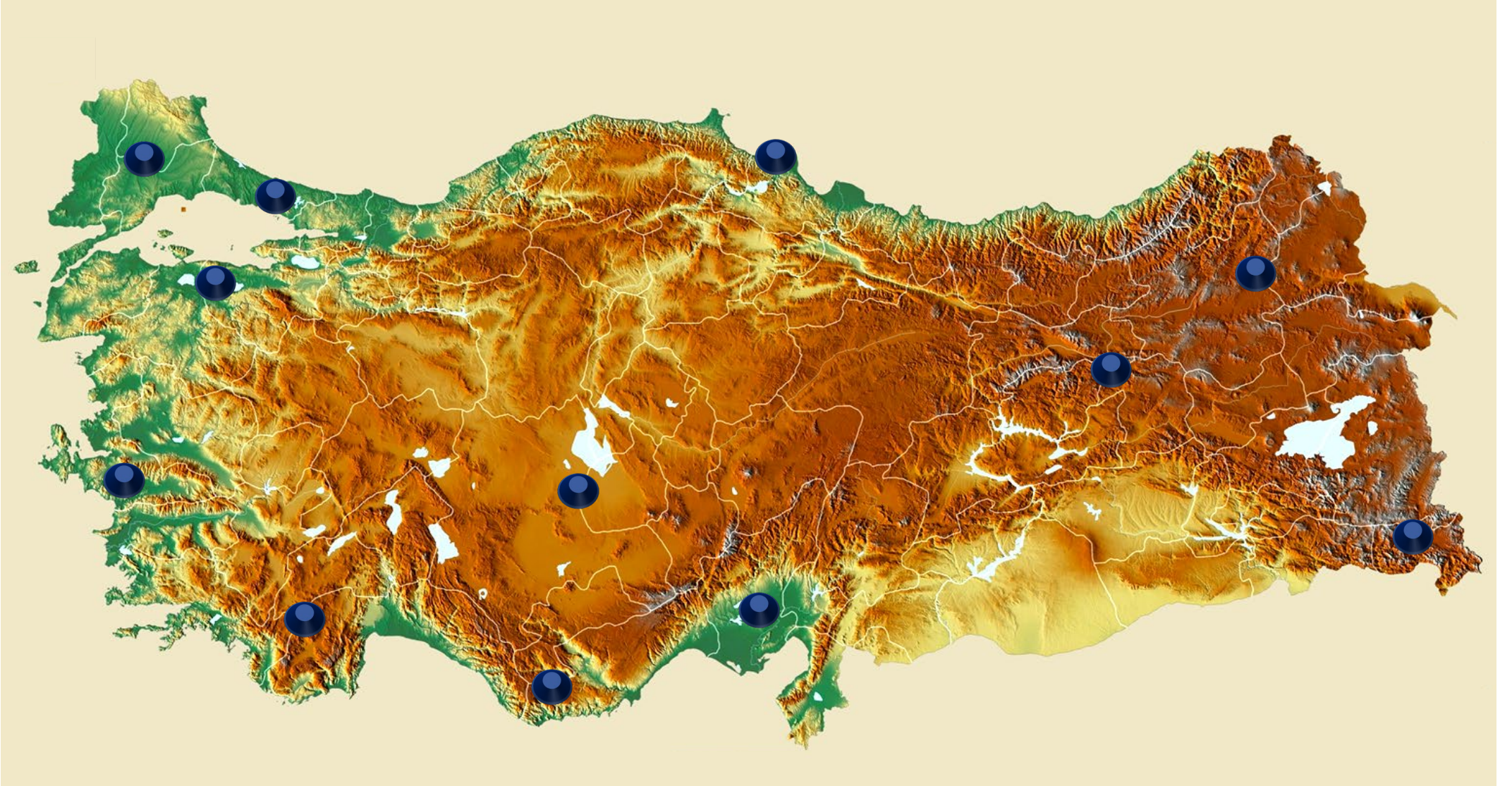
Soru 14 Aşağıda verilen Türkiye’deki yerleşmelere ait ifadeleri, yerleşmeleri etkileyen faktörlerle doğru olarak eşleştiriniz.

Etkileyen faktör	
	Tuz Gölü çevresinde yağışın yetersiz olması yerleşmeyi azaltmıştır.
	Eskişehir, Amasya gibi şehirler akarsu kenarında kurulmuştur.
	Muğla ve Hakkâri çevresinin dağlık ve engebeli olması yerleşme olanaklarını kısıtlamıştır.
	Tuz Gölü çevresinde toprağın tuzlu ve çorak olması yerleşmenin seyrek olmasına yol açmıştır.
	Türkiye’de yüksek kesimlerde sıcaklığın düşük olması yerleşmeyi olumsuz etkilemiştir.
	Doğu ve Batı Karadeniz Dağları’ndaki ormanlık alanlarda yerleşmeler seyrek.
	Çukurova, Bursa Ovası; yerleşmenin sık olduğu alanlardır.
	İstanbul, İzmir gibi şehirler; çevre illerden nüfus çektikleri için yerleşmenin sık olduğu alanlardır.
	Afyonkarahisar, Eskişehir, Konya’nın gelişmesinde kara ulaşımının kavşak noktasında olmaları etkilidir.
	Konya çevresinin arazi yapısının düz olması yerleşme olanaklarını artırmıştır.
	İstanbul, İzmir, Bursa gibi iş imkânlarının fazla olduğu şehirler yerleşmenin sık olduğu alanlardır.

Soru 15 Aşağıda verilen özelliklerin ait oldukları yerleşme tipini (*şehir veya kırsal*) belirleyiniz.

- Tarım, hayvancılık, ormancılık gibi ekonomik faaliyetler ön plandadır.
- Sanayi ve ticaret gibi faaliyetler ön plandadır.
- Nüfusu genellikle 20.000'in üstündedir.
- Meskenlerde kullanılan yapı malzemesinde büyük oranda doğal çevrenin etkisinin görülür.
- Genellikle planlı bir yerleşme görülür.
- Kalabalık nüfusun ihtiyaçlarına yönelik meslek ve iş kolu çeşitliliği fazladır.
- Nüfusları genelde 2.000'in altındadır.
- Gelişmişlik seviyesi düşük, ekonomisi tarıma dayalı olan ülke ve bölgelerde daha yaygındır.

Soru 16 Haritada işaretli yerlerin yerleşmeye uygunluk durumlarını yanlarına yazınız.

Soru 17 Türkiye’de ilk yerleşim yerlerine ait aşağıdaki görsellerin altına bu alanlar ile ilgili açıklama yazınız.

Göbeklitepe / **Şanlıurfa**

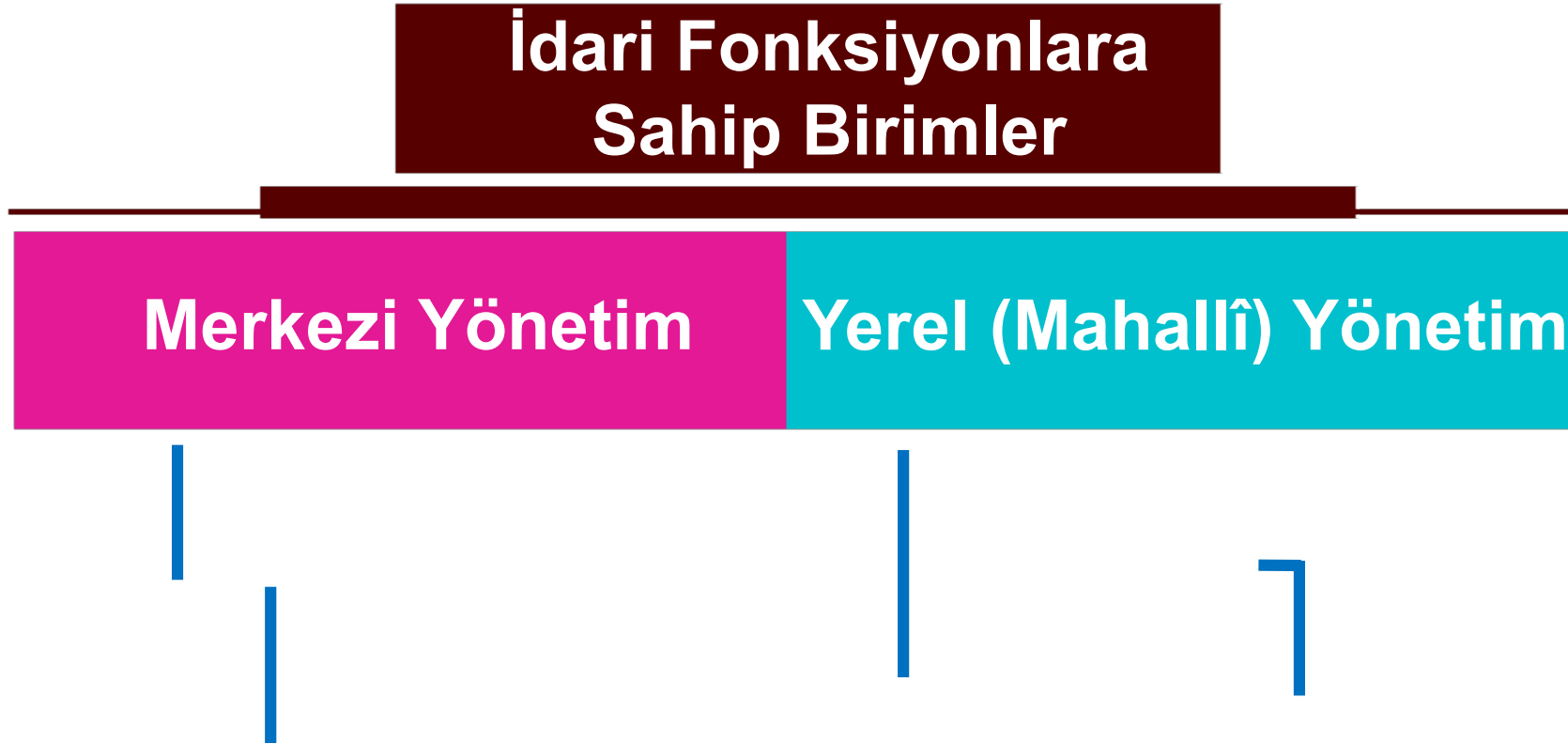

Alacahöyük / **Çorum**

Çatalhöyük / **Konya**

Soru 18 Türkiye'deki idari fonksiyonlarına göre yerleşme sınıflandırmalarını yazınız.

Soru 19 Aşağıda verilen Türkiye'nin idarî fonksiyonlarına göre yerleşme ifadelerini, idari birimlerle doğru olarak eşleştiriniz.

➤ Türkiye'de yönetim sistemi içerisinde en büyük idari birimdir.
➤ Genel yönetiminden valiler sorumludur.
➤ İl yönetiminin bir alt kademesindeki idari birimlerdir.
➤ Genel idarenin başında kaymakam bulunur.
➤ İlçe merkezindeki kaymakama bağlı, seçimle iş başına gelen muhtar ve ihtiyar heyeti tarafından yönetilen en küçük idari birimdir.

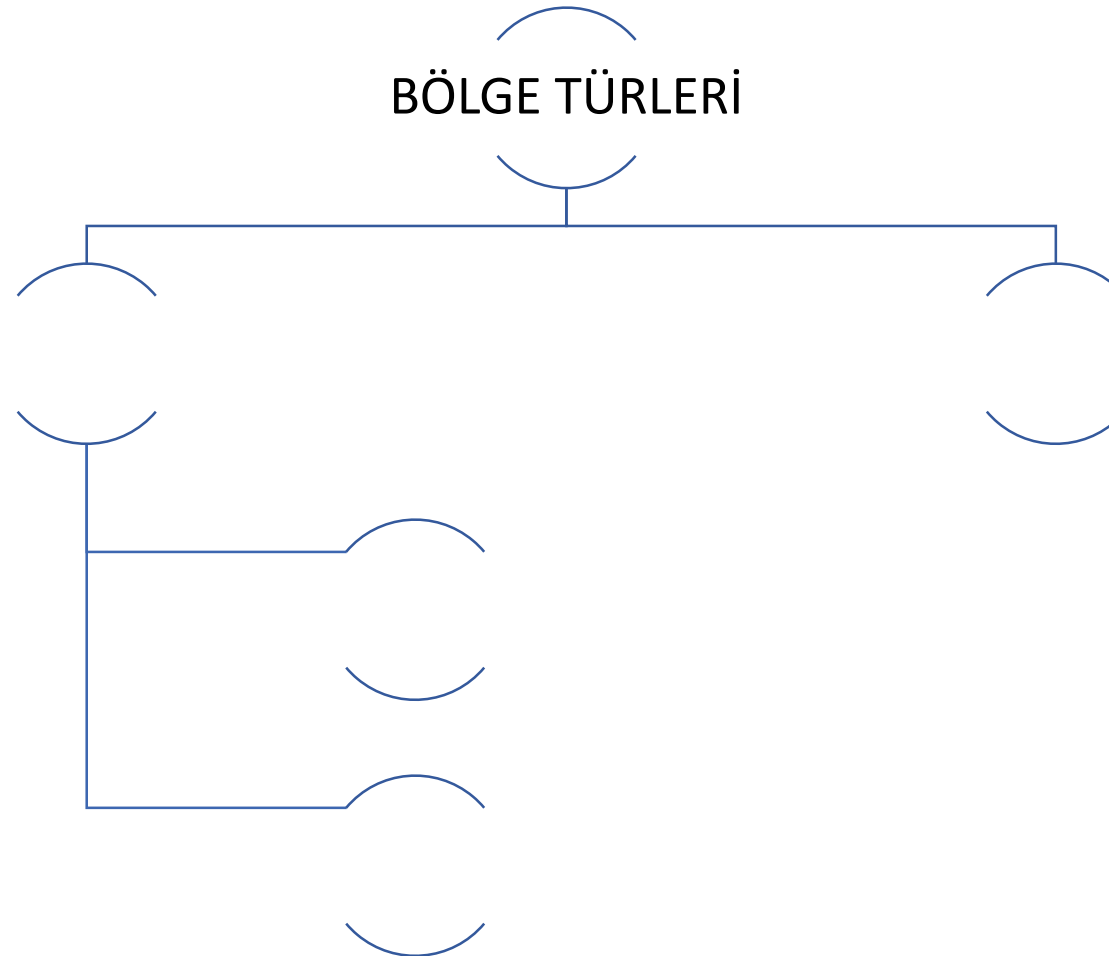
İLÇE

KÖY

İL

A map of Turkey with 20 blue dots indicating specific locations. The dots are distributed across the country, with a higher concentration in the western and coastal regions. The map shows the country's borders, major cities, and surrounding bodies of water.

Soru 21 Bölgeyi tanımlayarak, genel bölge türlerini şemada gösteriniz.

Soru 22 Bölge türlerini yazınız.

***Soru 23* Verilen ifadelerin ait oldukları şekilsel bölge türünü yazınız.**

Doğal afet türlerinin gerçekleşme alanlarının dağılışı esas alınarak oluşturulan bölgeler	
Ham madde üreten temel ekonomik faaliyetlerin dağılışı esas alınarak oluşturulan bölgeler	
Dağ, ova veya plato gibi yer şekillerinin dağılışı esas alınarak oluşturulmuş bölgeler	
Toprak tiplerinin dağılışı esas alınarak oluşturulmuş bölgeler	
Nüfusun dağılışı, nüfusun özellikleri, nüfus artışı ve göç hareketlerine göre oluşturulmuş bölgeler	
Okyanus, deniz, göl, akarsu gibi su kaynaklarının dağılışı esas alınarak oluşturulmuş bölgeler	
Sanayi faaliyetlerinin dağılışı esas alınarak oluşturulan bölgeler	
Yerleşim bölgeleri, yerleşim tipleri ve bunların özellikleri esas alınarak oluşturulmuş bölgeler	
İklim kuşaklarının veya iklim tiplerinin dağılışı esas alınarak oluşturulmuş bölgeler	
İnsan topluluklarının dil, din, ırk veya etnik kültürel özellikleri esas alınarak oluşturulan bölgeler	
Bitki topluluklarının dağılışını esas alınarak oluşturulmuş bölgeler	
Ülkeler arasında siyasi, askerî veya ekonomik amaçlarla oluşturulan bölgeler	

Soru 24 Aşağıda verilen bölge örneklerinin türlerini belirleyiniz.

Asya'nın pirinç tarımı bölgeleri
Avrupa'daki otomotiv sanayi bölgeleri
Ekvatorial İklim Bölgesi
Nüfus artış hızı yüksek bölgeler
Türk Kültür Bölgesi
Büyük Okyanus (Pasifik) Bölgesi
Türkiye'deki deprem bölgeleri
Türkiye'nin dağınık kırsal yerleşme bölgeleri
Afrika'nın savan bölgesi
Avrupa Birliği Bölgesi
Türkiye çernezyom toprak bölgeleri
Alp-Himalaya Dağlık Bölgesi

Doğal
Şekilsel
Bölge

Beşerî
Şekilsel
Bölge

Soru 25 İşlevsel bölgeyi tanımlayarak, örnekler veriniz.

Soru 26 Aşağıda verilen bölge örneklerinin türlerini yazınız.

Bölge Örnekleri	Bölge Türü
Meteoroloji Hava Tahmin Bölgeleri	
Asya Kıtası Turizm Bölgeleri	
Dünya Ova Alanları Bölgesi	
Konya Büyükşehir Belediyesi Yetki Alanı Bölgesi	
İslam İşbirliği Teşkilatı Bölgeleri	
Doğu Marmara İstatistik Bölgesi	

Soru 27 Aşağıdaki bölge örneklerinin sınırlarındaki değişimi ✓ ile işaretleyerek belirleyiniz.

	Sınırları Kısa Sürede Değişir	Sınırları Uzun Sürede Değişir
Dağlık alanlar bölgesi		
Avrupa Birliği Bölgesi		
Sık nüfuslu bölge		
Çernezyom toprak bölgesi		

Soru 28 Aşağıdaki bölge örneklerinden sınırları kesin hatlarla belli olanlarını ✓ ile belirleyiniz.

	Sınırları kesin hatlarla bellidir.
Akdeniz iklimi ile karasal iklim arasındaki sınır	
Türkiye'nin komşuları ile olan siyasi sınırları	
Türkiye denizlerinin tuzluluk oranları sınırları	
Türkiye'deki büyükşehir yönetim alanları sınırları	
Organize sanayi bölgeleri sınırları	

Soru 29 Tablolarda verilen bölgelerden, sınırları benzer olanlarını ok işareti ile ($\longleftrightarrow$) belirleyiniz.

BÖLGE
Akdeniz iklim bölgeleri
Ulaşımı gelişmiş bölgeler
Delta bölgeleri
Yoğun nüfuslu bölgeler

BÖLGE
Turunçgil üretim bölgeleri
Tarım bölgeleri
Kızılçam orman bölgesi
Ticaret bölgeleri

Soru 30 Aşağıda verilen bölge türlerine uygun ülke örnekleri yazınız.

Bazı Doğal ve Beşerî Bölgeler	Bölgede Yer Alan Bazı Ülkeler
Akdeniz İklim Bölgesi	
Tayga Bitki Örtüsü Bölgesi	
Nil Havzası Bölgesi	
Orta Doğu Petrol Üretim Bölgesi	
Büyük Sahra Seyrek Nüfus Bölgesi	
Karadeniz Ekonomik İşbirliği (KEİ) Bölgesi	

Soru 31 Verilen ifadeleri aşağıda boş bırakılan yerlere doğru olarak yazınız.

avcılık	Palmiye	barınma	Sanayi	tarım	Ordu
Avrasya	Atatürk	Marmaray	Maltepe	Osman Gazi	

İnsanlar; tarihin ilk dönemlerinde yeryüzünün yaşama uygun yerlerinde beslenme, giyinme ve gibi temel ihtiyaçlarını doğal ortamdan doğrudan karşılamıştır. İnsanlar, başlangıçta ve toplayıcılık yaparak doğadan basit bir şekilde yararlanıyordu. Ardından alet kullanmayı ve yapmayı öğrenerek doğayı kullanmaya başladı. 18. yüzyılın sonlarına doğru başlayan Devrimi'yle insanların ihtiyaçları çoğaldı ve çeşitlendi.

Fırat Nehri üzerindeki Türkiye'nin en büyük barajı olan Barajı sayesinde tarım arazilerinin sulanması ve hidroelektrik enerji üretilmesi, Karadeniz kıyılarındaki Karadeniz Sahil Yolu'nun önemli bir kısmının ve - Giresun Havalimanı'nın denizin doldurulmasıyla elde edilen alanlar üzerine yapılması, yeşil alan veya toplanma meydanları oluşturmak için gereken arazinin denizin doldurulmasıyla elde edilen İstanbul'daki Sahil Parkı ile Dubai'deki Adası, İzmit Körfezi üzerine yapılan Köprüsü, İstanbul Boğazı'nın altından yapılan Tüp Geçidi ve Tüneli doğal çevreyi kullanma biçimlerine örneklerdir.

Soru 32 Aşağıdaki verilenlerin hangi doğal ortamı daha fazla etkilediğini oklarla belirtiniz.

Fosil yakıt adı verilen kömür, petrol ve doğal gazın sanayi faaliyetlerinde, ulaşım araçlarında ve meskenlerin ısıtılmasında kullanımının artması
Yol açma, konut yapma, baraj yapımı, madencilik ve inşaat faaliyetleri için yer şekillerinin genel görünümünde meydana gelen değişimler
Sanayi tesislerinin atık suları ile yerleşim birimlerinin kirli sularının akarsu, göl ve denizlere boşaltılması
Tarım ve yerleşme alanı açmak, sanayi tesisleri kurmak, yakacak odun ve kereste elde etmek, hayvanları otlatmak için doğal bitki örtüsünün tahrip edilmesi

İnsanların
Biyosfere Etkileri

İnsanların
Litosfere Etkileri

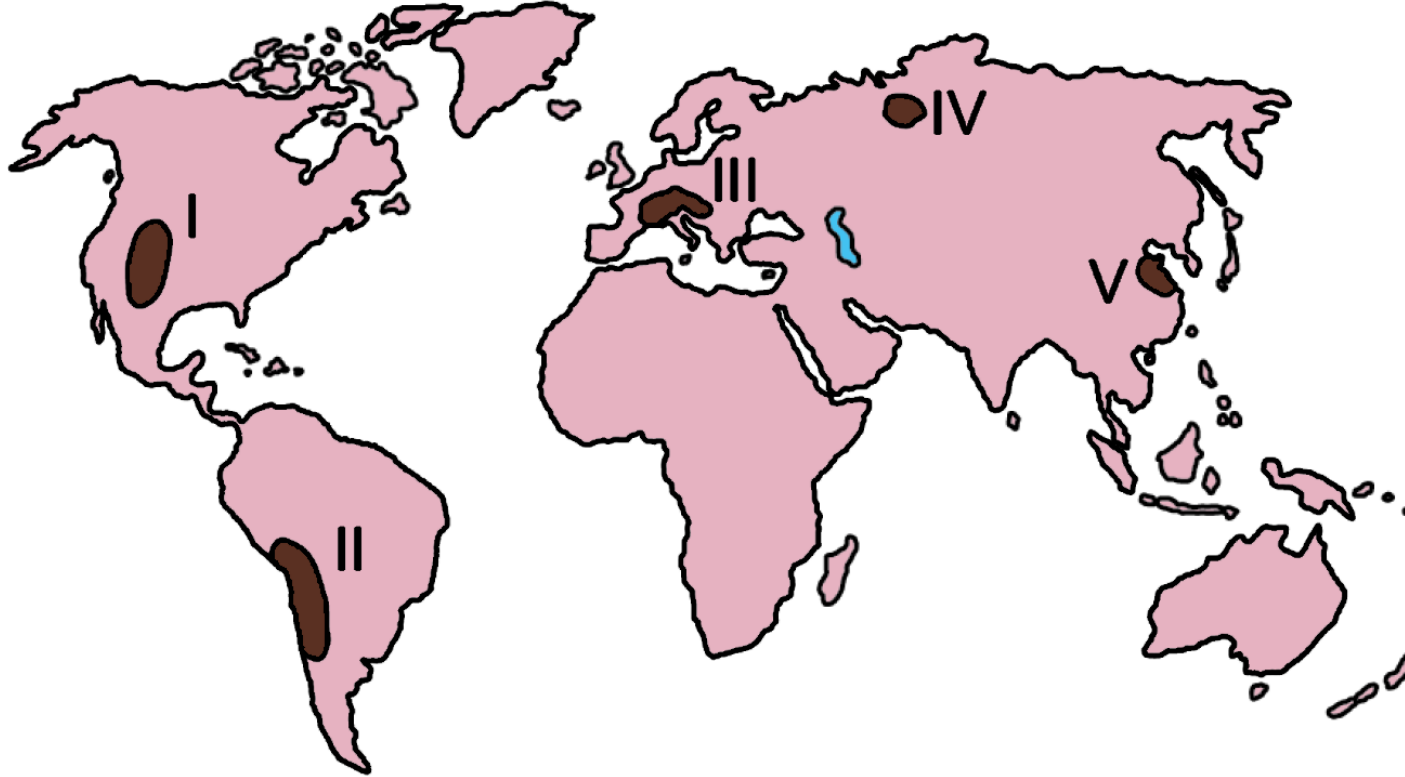
İnsanların
Atmosfere Etkileri

İnsanların
Hidrosfere Etkileri

Soru 33

2018-TYT/Sosyal Bilimler Testi

Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak koyu renkle gösterilmiştir.

Bu alanlardan hangileri yüksek dağlık bölgeler arasında yer almaz?

A) I ve II

B) I ve III

C) II ve IV

D) III ve V

E) IV ve V

Soru 34

2020-TYT/Sosyal Bilimler Testi

Bölge sınırları, bölgeyi oluşturma amacı ve ölçütlerine göre değişiklik gösterebilir.

Sınırlardaki bu değişiklik;

- I. karasal iklim bölgesi,
- II. kuru tarım bölgesi,
- III. karstik kayalar bölgesi,
- IV. serbest ticaret bölgesi

türlerinin hangilerinde daha kısa sürede gerçekleşebilir?

A) I ve II

B) I ve III

C) II ve III

D) II ve IV

E) III ve IV

Soru 35

2021-TYT/Sosyal Bilimler Testi

Aşağıdaki haritada Akdeniz İklimi'nin yeryüzündeki dağılışı kırmızı renkle gösterilmiştir.

**Bu iklimin görüldüğü alanları
aşağıdaki bölgelerden hangisi
ile benzer dağılışa sahip
olması beklenir?**

- A) Yoğun nüfus bölgeleriyle
- B) Turunçgil üretim bölgeleriyle
- C) Sel ve taşkın bölgeleriyle
- D) Yüksek gelire sahip bölgelerle
- E) Yoğun sanayi bölgeleriyle